

Müsaibimiz tanınmış şairə, nasir, tərcüməçi, müəllim, Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin üzvü Kamalə Abiyevadır.

- Bildiyim qədər, ixtisasca fizika müəllimisiniz. Bəs ədəbiyyata, poeziyaya marağınız hardan yaranı? Fizika hara, şeir hara?

- Müəllim ailəsində dünyaya gəlmişəm. Anam fizika-riyaziyyat fakültəsini Stalin təqaüdü ilə bitirən ilk tələbə olsa da, ədəbiyyatı sevib. Bütün şairlərin şeirlərindən əzbər bilirdi, özü şeir yazırdı, kitabxanası vardı, amma dəqiq elmlər onun üçün daha ciddi elm sahəsi idi. Dəqiq elmləri də çox gözəl bilirdim, riyaziyyat olimpiadalarında fərqlənirdim, fəxri fərmanlar alırdım. Ona görə anam fizika-riyaziyyat fakültəsinə getməyimi istəyirdi. "Hekayə, ya şeir yazmaq üçün ədəbiyyat fakültəsində oxumaq əsas deyil" deyirdi. Onun arzusu və təkidi ilə fizik oldum. Ali məktəbə imtahan verəndə "Müəllimliyi niyə seçdim" adlı sərbəst mövzunu seçdim. Orda müəllim haqqında iki bənd şeir yazdım. İnşam yazını yoxlayan müəllimlərin diqqətini çəkmişdi, dərslər başlayanda ədəbiyyat fakültəsinin komsomol katibi müəllimlərin tapşırığı ilə məni tapdı. Filologiya fakültəsində dərnək vardı, ora yazdılar məni. Birinci kursda şeirlərimi "Müəllim" qəzetinə, hətta "Azərbaycan müəllimi"nə verdilər, çap olundu, yenə diqqət çəkdim. Hətta ixtisasımı dəyişməyimə də israr edirdilər. Əslində ikinci təhsil almaq fikrinə idim. Müəllimliyi, məktəbi sevdim, bu arzumun dalınca getmədim. İndi də təəssüf edirəm... Nə isə belə alındı.

- Həm nəsr, həm də şeir yazmaq çətin deyil ki? Şeirlə nəsr necə yola gedir? Adətən ən çox hansı qalib çıxır?

- Əlaçı idim, amma dil-ədəbiyyatı daha çox sevirdim. Əslində məktəbli olanda hekayə yazardım. O vaxt məktəbdə imla, inşa, ifadələr yazardıq. Bunların diqqətini, məsuliyyətini, sərbəst düşüncənin, nitqin inkişafında əhəmiyyəti böyükdür. İnşalara xüsusi marağım vardı. Sərbəst mövzularım, bədii əsərlərin təhlili ilə bağlı yazıları fərqləndirdi. Müəllimim "dilçim, yazıçım" deyərdi mənə. Yəni nəsr həmişə mənim üçün maraqlı, cəlbedici olub. Nəsr yazmaq istəmişəm. Yəqin şeir qalib oldu, amma arada hekayələr, esselər, publisistik yazılar da yazıram. Şəhidlərin xatirəsinə həsr etdiyim iki esselər kitabım var: "41" və "21".

- 70-ci illərdən imzanız tanınır, ədəbiyyat aləmində populyar olsanız da, bəzən adama elə gəlir ki, sizi görməyənlər, yaxud görmək istəməyənlər də var. Məsələn, 70 illik yubileyiniz elə də geniş qeyd olunmadı, bildiyim qədər, təltifləriniz

də yoxdur. Bunun səbəbi nədir?

- Görməyənlər deyəndə ki... Elə görünürsə, deməli o da var, yeni görüb, görməzdən gələnələr var. Tək mənə aid deyil ki, bu. Bunun səbəbini görməyənlər özəri bilir. Söz adamınsa, səni ilk növbədə oxucular, sözə dəyər verənlər görməlidir. Bu görmə vəzifəyə, fəxri adla, pulla bağlı məsələ deyil. Bu bağlılıqlar müvəqqəti. Cismani ölümlə bərabər ölüb gedəcək. Ötən əsrin 80-ci illərindən Oqtay Kazımı, Emin Sabitoğlu mətbuatda yayımlanan şeirlərimə müraciət edib. O illərdə bu asan deyildi. Hər şeirə musiqi bəstələnmirdi. Deməli görünürdüm. Yenidən 90-cı illərin sonunda sözlərimə bəstələnən mahnılarla daha çox məşhurlaşdım. Bilirsiniz, yüzlərlə mahnı yazılır. Hətta maddiyyatla, xahişlə, vəzifəsindən istifadə edərək sözlərinə mahnı yazdıranlar çoxdu, amma sevilirlər Kamalə Abiyeva qədər. "Məktəb illəri"ni, "Bakı haqqında nağıl", "Özün günahkarsan", keçmək asan deyil. Mətnlərim dillər əzbəri olan onlarla belə mahnı var. Tanıdığım, tanımadığım onlarla adam şeirlərimi səsləndirir, yayımlayır. Kiminsə kitabını özündən sonra kiməsə oxuyacaqmı? Bunu bilmirik. Elə adamlar var, bütün tədbirlərdə, təltiflərdə onlardır. "Hər tədbirdə, hər yerdə eyni adamları görmək, dən yorulduq" deyə statuslar, yazılar da paylaşırlar artıq.

Yubileyə gəlincə, bunu AYW, ya hansısa rəsmi orqan keçirmir. Hər kəs öz təşəbbüsü, əlaqələri ilə keçirir. Adam var bir-neçə tədbir keçirir, həvəskardı yeni. Bunun üçün də tanışlıq, əlaqələr, maddi vəsait lazımdır. Hamı bunlar üçün "qapı" döyə bilir. Mən uzağam belə təşəbbüslərdən. Yubileyimi keçirmək istəyənlər, keçirənlər oldu. Sadəcə həy-kiüysüz. Amma hələ də musiqili, şeirli tədbir keçirmək məsələsi gündəmdədi. Əsas məsələ sözünün yaşamasıdır.

- AYW üzvü kimi AYW rəhbərliyinin sizə münasibətinə razısınızmı? Niyə sizin adınız təltif olunanlar siyahısına salınmır?

- Nə deyim? Razıyam mı? Çox müraciət etmə deyiləyib. Birçə dəfə müraciət olub, o da həllini tapmayıb. Hər halda razı, ya narazı olmaq üçün bir ciddi səbəbim yoxdur. Özümdən danışmıram daha, özümdən keçdim. Məsələ təkçə AYW-də deyil.

Məni ümumilikdə dövlət qurumları tərəfindən istedadlı, savadlı, həm də şəxsiyyət olanlara münasibət narahat edir. Elə qızım Aysel Əlizadə ölkənin ən ciddi, ən istedadlı imzasıdır. Şəxsiyyətinə, özünə hörməti qoruyub

"Ancaq dövlət səviyyəsində layiq olduğumu gözləyə bilərəm" - Kamalə Abiyeva

saxlamaq adama mane olmamalıdır. Axi, istedadları axtarmalı, görməli, dayaq olmalıdırlar. İmza etməyə çalışdıqlarının hansı Ayseldən istedadlıdır? Və imza kimi qəbul olunur? Ayselin kitabları özündən xəbərsiz Türkiyədə çap olunub, Almaniya gedib çıxıb, bir-neçə il əvvəl Gürcüstanda beynəlxalq kitab festivalında yenə özündən belə xəbərsiz kitabı təqdim olunan ölkənin yeganə müəllifi olub. İllər öncə Kamran Nəzirlinin ingilis dilinə tərcümə etdiyi 55 şairin 101 şeirinin yer aldığı "Şamlar" antologiyasının Londonda təqdimatı keçirilmişdi. Əvvəldən seçilmiş bir-neçə şairin şeirləri oxunmuşdu. İngilislərin seçdiyi müəllif isə Aysel Əlizadə olub. Mən heç cür anlama bilmirəm, dostluqla, kiminsə qohumudu deyə adamdan necə şair, yazıçı düzəltmək olar? Necə vəzifə vermək olar? Poeziya, nəsr, publisistikası rezonans doğuran Aysel Əlizadəyə olmaz? Dünən kitab çap elədirib özünə şair deyən ölkəni təmsil etmək üçün lazımdır. Bir az da qüruru olan əsl istedadlara dayaq olmaq gərəkdir. Onlara dayaq olmaq Dövlətə dayaq olmaqdır. Ölkəni onlar daha layiqincə təmsil edə. Yəqin ki, özümüz də nələrsə etməliyik, həmişə susmaq, oturub gözləmək olmaz. Bunu düşünürəm.

- Nəsr, poeziya, bədii tərcümə, eyni zamanda yazdığınız mahnı mətnləri sizin bu sahədə ünvanınızdır. Bir yaradıcı şəxs kimi umacağınız varmı və kimlərdən?

- Hərə bir təşkilat, birlik yaradır, fəxri diplom, medal düzəldir, paylayır. Bunları bilərəm, bildikcə cılızlaşır hər şey, ədəbiyyat da. Uzaq olmağa çalışıram. Ürəyimdə sözüm çoxdu. Azca bölüşürəm. Necə, nəyə, kimə verirlər maraqlı da deyil. Sadəcə daha susmaq da olmur. Ancaq dövlət səviyyəsində layiq olduğumu gözləyə bilərəm. Bu haqda düşünməyə başlamışam. Öz planım var. Olmasa da, eyib etməz. Təəssvür edərsiz, fəxri adı olmayan Kamalə Abiyeva olmaq da maraqlı və gözəldi. Mənim təltiflərim, diplom və medallarım şeirlərimə yazılan mahnılar, dillər əzbəri olan sözlərimdi. Qürurəmdü.

- Biz adətən çox eşidirik ki, filan məşhur şairin, yaxud yazıçının, tutalım, 80 illik yubileyi oldu, ədəbiyyatda xidmətlərinə baxmayaraq onun yubileyi qeyd olunmadı. Sizin bu məsələyə yanaşmanız necədir? Şair Vaqif İbrahim 80 illiyi də keçirilmədi...

- Keçirilməlidir. Yaşayanlar öz yubileylərini AYW-nin Natəvan zalında, başqa yerlərdə bacardıqları kimi qeyd edirlər. Dünyasını deyilənlərin yubileylərini qeyd etmək də gərəkdir. Amma çoxu yada düşür. Vaqif İbrahim də. 70 il-

liyində "Mən varam" adlı kitabını latınca çap etdirdim, tədbir keçirdim. Bu il 80 illiyi idi. "Vaqif İbrahimin sükutla keçən yubileyi" adlı yazı yazdım, qəzet və saytlarda yayımlandı. Bu qədər bacardım. Aİsel də haqlı olaraq küsgündü.

- 1988-1998-ci illərdə Qarabağ hadisələri ədəbi fəaliyyətinizdə durğunluq yaradıb. Səbəb nə idi?

- Doğrudur. 80-ci illərdə hər adamın sözüne mahnı yazılmırdı. Şairsənsə yazırdılar. İlk mahnıları Nisə Qasimova, Ağadadaş Ağayev, Zümrüd Məmmədova, Aybəniz Həşimova ifa edib. 88-ci il hadisələri başlayanda işbirliyimiz yarımdı. Son illərdə o mahnıları toplamağa çalışıram. Qızıl fondada Oqtay müəllimin bəstəsində 4-5 mahnı var. Başqa mahnılar da var. 4 mahnını öz səsinə dinləsəm də, Emin Sabitoğlu ölkədən gətirdiyi üçün mahnıları tapa bilmirəm. "Azərbaycan" və "Gənclik" nəşriyyatlarında kitablarım çapa hazır idi. Rəylər verilmişdi. Məlum hadisələrdən sonra şeir, kitab, mahnı dövrü mənim üçün bitdi elə bil. Ar gəldi, çətin, ağır gəldi. O kitablar da itkin düşdü...Vətən yarası sağalmır ki. Sonra bir-neçə şair dostumun, xüsusən Zülfüqar Şahsevənlərin təkidi ilə "Yağış yağır bu şəhərə" kitabım "Gənclik" nəşriyyatında çap olundu. Mahnı da hit oldu. Aygün xanım Səmədzadə şeirlərimə mahnılar yazdı. Uğur, məşhurluq gəldi. Beləcə yaradıcılıqda yeni dövr başladı elə bil. Bunda Aygün xanıma da xüsusi təşəkkür düşür.

- "Məktəb illəri", "Bu dünyanı nağıl bilək", "Özün günahkarsan", "Uşaqlığım", "Bu sevgi", "Bakı haqqında nağıl", "Azərbaycan", "Yada salma özünü" kimi şeirlərinizə mahnılar yazılıb və özü də çox populyar mahnılardır. Şeir mətni yazmaq hər şairin işi deyil. Bunlar necə yaranır?

- Bir çox məşhur mahnıları qeyd etmişiz. Gənclik illərindən bəstəkarlara müraciət etmək ağlıma gəlməyib. O vaxt şeirlərimi mətbuatdan götürmüşdülər. Aygün xanım da poeziyanı, ədəbiyyatı seven biridir. Şeirlərimi bəyəndi, seçdiyi şeirlərə musiqi bəstələdi. Hamısı da möhtəşəm alındı. Sonralar gözəl bəstəkarımız Tahir Əkbərlə işbirliyimiz oldu. İndi onun bəstələri olan mahnıların yeni ifalarda səslənməsinə çalışıraq xanımı Aybənizlə birlikdə. Elçin İmanov, İqbal Ağayev, Gülşən Rafiqqızı, Aydan Əliyeva və başqa bəstəkarlarla da mahnılarımız var. Sonrakılarda Bیکə Axundova ilə "Qələbədir adın" adlı musiqili tamaşa, Zəfərimizin beşilliyində Ali Baş Komandana həsr etdiyimiz "Zəfər odası" yaratmışıq. Hələ çox möhtəşəm mahnılar var ki, sözləri dillər əzbəri olacaq. Mahnıların sevilməsi, uğuru yeni mətnlərin yaranması-

na səbəb olur. Necə dəyərlər, ilham verir.

- Əlbəttə, hər bir yaradıcı şəxsin şəxsi həyatı, ətrafı, dostları, hobbisi və sair də maraqlıdır. Dostlarınız kimlərdir? Dost sizin üçün nədir?

- Təbii ki, maraqlıdır. Mənim üçün də maraqlıdır. Dost mənim üçün sevgidir, sədaqətdir, etibar etdiyim insandır. Elə hisslər, elə sözlər var ki, gizlinindir, amma yenə də kiməsə demək, bölüşmək istədiklərin olur. Bölüşə bildiyin o adam dostundur.

- Şeirləriniz rus, özək, türk, ingilis dillərinə tərcümə olunub. Qonara ala bilmisiniz? Bir də, yeri gəlmişkən, Mədəniyyət Nazirliyinin satın aldığı kitablar içində sizin kitablar da var...

- Təəssüf ki, indi qonara yoxdu. O da sovet dönəmində qaldı. Sözlərinə mahnı oxunurdu, şeirlərin, yazın çap olunurdu qonara alırdın. 80-ci illərdə Azərbaycan Tele-Radio şirkətinin əməkdaşı olmuşam, işləmişəm yəni. Maaşından çox qonara alırdım. İndiki çətin vaxtda bu həllini tapmayıb. Olsa, nə gözəl! Bu il MN-ə iki kitabımı təqdim etmişdim: Bakı şəhidlərinin xatirəsinə həsr etdiyim "21" esselər və "O adam" şeirlər toplusunu. Birini alırlar. Siyahıda adımın önündə 700 AZN məbləği görən oxucular, bəzi dostlar, söz adamları narahat və narazı olublar. Neçəsi zəng edib. Onlara bu müsaibəmizdə bir daha bildirmək istəyirəm ki, burda qərəz yoxdu. Sadəcə kitabın sayına və özüm yazdığım qiymətə görə vəsait ödənilib. Kitaba daha çox qiymət yazı bilərdim ki, buna dürüstlüyüm imkan vermədi. Sadəcə təəssüf edirəm ki, Bakının Xəzər rayonu şəhidlərinin xatirəsinə yazdığım "21" kitabını almayıblar.

- Sizdən ilin son müsahibəsinə biz götürdük...Yeni il ərəfəsində arzularınız nədir?

- Söhbətimiz Yeni il ərəfəsinə düşdüüy üçün hamını təbrik edirəm... Yeni ildə özümə və hamıya haqsızlıq yaşamamağı arzulayıram. İstedadı, savadı, şəxsiyyəti olanlar əziyyət çəkməsin. Layiq olduqları dəyəri ala bilsinlər. Şəxsiyyətsizlər necə olsa "yaşayacaq", hər yerdə "görünəcəklər". Hamıya sülh, rahat, ruzili günlər arzulayıram. Bunun üçün çalışan Prezidentimiz cənab İlham Əliyevə dövlətimizin güclənməsi, dünyada tanınması üçün yürütdüyü xarici siyasətdə uğurlar, sağlamlıq, səbr diləyirəm. Bu müsahibəyə görə "Bakı Xəbər"ə, onun dəyərli baş redaktoru Aydın Quliyevə, kollektivinə, sizə təşəkkür edirəm. Sevinc dolu illər yaşayın.

Xalqıma -Yer üzünə xoşbəxt, müharibəsiz günlər diləyirəm.

İradə SARIYEVA